

פרטי החוזר: מתן גמלה לילדים עם העדר גף אחד או חוסר תפקוד מלא בגף אחד

תאריך: 3.08.23

חוזר נכות מספר: 2031

חוזר ילד נכה לשכה רפואית: 721/08/2023

כותבי החוזר: פחפסור יעקב יהב, דוקטור ארי הלוי, דוקטור הדר ירדני וגל מזרחי

שם החוזר: קביעת זכאות לגמלת ילד נכה בגין העדר גף אחד או חוסר תפקוד מלא של גף אחד

מאשר החוזר: דוקטור מרק טרגין, המנהל הרפואי והרופא הראשי, גב' לודמילה אליאסיאן-ס.

ראש מנהל ומנהלת אגף נכות

תאריך תחולה: 01.08.2023

תכני החוזר:

2..... מטרת החוזר

2..... הגדרות וכללים

2..... מסמכים נדרשים

2..... אופן קביעת הזכאות לגמלה

4..... רשימת תפוצה

תודה רבה לכל השותפים לקידום החקיקה והוצאתו לפועל:

1. הלשכה הרפואית- פחפסור יהב ודוקטור אבירם וייס
2. הלשכה המשפטית- ע"וד שלומי מור, עו"ד שרית דמרי ועו"ד יהודה האריס
3. לצוות תמ"מ על הפיתוח המהיר והיסודי- צביקה גוזלן, ויקטור שנדחביץ ושאר צוות הפיתוח
4. צוות תבל- שולמית גייזלר, רחלי ברגר וכל צוות הפיתוח
5. גל מזרחי ועובדות צוות ילד נכה בניצוחה של אתי אלאוף
6. ותודה לד"ר דפנה גוטמן שסייעה בכתבתו של החוזר

דוקטור מרק טרגין- המנהל הרפואי

לודמילה אליאסיאן- סגנית ראש מנהל ומנהלת אגף גמלאות נכות

המוסד לביטוח לאומי – מינהל גמלאות
הלשכה הרפואית

מטרת החוזר

עד כה, לא הייתה תקנה ייעודית המאפשרת מתן זכאות בגין העדר של גף אחד או חוסר תפקוד של גף אחד, ילדים אלו לעיתים היו מקבלים זכאות בגין עילות אחרות ולעיתים אף נדחים. אנו שמחים לבשר כי לאחריה אושר בכנסת תיקון תקנת ילד נכה - סעיף 11 (ג) [לתוספת הראשונה](#), כדלקמן: "בשל חוסר תפקוד מלא של גף אחד או בשל העדר גף אחד". תיקון זה מאפשר לשלם קצבה להורים לילדים עם העדר גף אחד או עם חוסר תפקוד מלא של גף אחד, בשיעור 50%, בגין טיפול רפואי מיוחד. תחולת התיקון החל מ-1.08.2023. חוזר זה מפרט את הקריטריונים השונים אותם על החפא להביא בחשבון, בעת בחינת הזכאות לקצבת ילד נכה עבור ילדים עם העדר גף אחד או חוסר תפקוד מלא של גף אחד. מטרת חוזר זה לידע את הרופאים, פקידי התביעות ומזכירי הישיבות בנוגע לקביעת זכאות לגמלת ילד נכה בגין העדר גף אחד או חוסר תפקוד מלא של גף אחד.

הגדרות וכללים

היעדר גף אחד - כולל העדר כף יד או כף רגל, או חסר של אחת מעצמות האמה, הזרוע, השוק או הירך. **חוסר תפקוד מלא** - כולל שיתוק של כל אצבעות יד או רגל, כף יד או כף רגל, או שיתוק של אחת מעצמות האמה, הזרוע, השוק או הירך, או מומים מולדים באחד מחלקי היד או הרגל, הגורמים לקושי תפקודי ניכר. בחוסר תפקוד מלא של שני גפיים לילדים עם שיתוק מוחין, משתמשים במבחני MACS ו-GMFCS. מבחנים אלו מעריכים את יכולתם הידנית של הילדים להשתמש בחפצים (גף עליון - MACS) ואת המוטוריקה הגסה בניידות לסיווג התפקוד (גף תחתון - GMFCS). לעיתים עושים שימוש דומה לילדים עם לקות בגפיים (MACS/ GMFCS LIKE). מבחנים אלו בוחנים את היכולת הכללית של תפקוד של שני הגפיים ביחד, כך שלמעשה לא מעידים על חוסר תפקוד בגף אחד. יחד עם זאת, כאשר מבצעים מבחנים אלו, בדרך כלל מפורטים ממצאי הבדיקה המתייחסת לתפקוד של כל גף בנפרד.

מסמכים נדרשים

- מסמך רפואי מרופא מומחה באורתופדיה ילדים, שיקום ילדים, נירולוג ילדים, רופא התפתחותי.
- מסמך ממרפאות מקצועיות (רפוי בעיסוק, פיזיותרפיה, טיפול רגשי, התפתחות הילד) - מומלץ עם פירוט של הערכה סטנדרטית של הגף המעורב.

אופן קביעת הזכאות לגמלה

זכאות לגמלת ילד נכה תינתן כחלק מסעיף 11 בתוספת הראשונה בתקנת ילד נכה תחת "טיפול רפואי מיוחד", (סעיף 28,29 בפרוטוקול הוועדה).

המוסד לביטוח לאומי – מינהל גמלאות
הלשכה הרפואית

• **העדר גף אחד (סעיף 28 בפרוטוקול הוועדה):**

העדר גף אחד כולל:

- העדר כל אצבעות היד או הרגל
  - העדר כף יד או רגל
  - העדר של אחת מעצמות האמה, הזרוע, השוק או הירך.
- במקרים אלו יש לקבוע זכאות לצמיתות על סמך מסמכים, ללא זימון לוועדה.**

• **חוסר תפקוד מלא של גף אחד (סעיף 29 בפרוטוקול הוועדה):**

בחוסר תפקוד מלא של שני גפיים לילדים עם שיתוק מוחין, משתמשים במבחני MACS ו-GMFCS. מבחנים אלו מעריכים את יכולתם הידנית של הילדים להשתמש בחפצים (גף עליון - MACS) ואת המוטוריקה הגסה בניידות לסיווג התפקוד (גף תחתון - GMFCS). לעיתים עושים שימוש דומה לילדים עם לקות בגפיים (MACS/ GMFCS LIKE). מבחנים אלו בוחנים את תפקוד של שני הגפיים ביחד, כך שלמעשה לא מעידים על חוסר תפקוד של גף אחד.

יחד עם זאת, כאשר מבצעים מבחנים אלו בדרך כלל ישנו פירוט של ממצאי הבדיקה המפרטת את התפקוד של כל גף בנפרד, כך שניתן להסתמך עליה בקביעת הזכאות לעניין גף אחד.

- **חוסר תפקוד גף העליון** - ילד יהיה זכאי לגמלה בעילה זו, אם רמת תפקוד הגף העליון בדגש על תפקוד כף היד ברמה של 4 ומעלה מתוך 5 אפשריות. הקביעה תעשה על פי מסמך בדיקה עדכנית של מרפאה בעיסוק, או ניירולוג ילדים, או חפא שיקום ילדים.

דרגות התפקוד גף עליון

- דרגה 1 = תפקוד מתאים לבני גילו (משתמש בחפצים בקלות ובהצלחה);
- דרגה 2 = עשוי להימנע מפעילויות מסוימות, או להשלימן עם קושי מסוים;
- דרגה 3 = הביצוע איטי והצלחתו מוגבלת ביחס לאיכות ולכמות;
- דרגה 4 = מבצע חלקי פעילויות עם מאמץ ועם הצלחה מוגבלת;
- דרגה 5 = העדר תפקוד לחלוטין של הגף (בעל יכולת מוגבלת ביותר לבצע אפילו פעולות פשוטות. זקוק לסיוע מלא).

- **חוסר תפקוד גף התחתון** - ילד יהיה זכאי לגמלה בעילה זו, אם רמת תפקוד הגף התחתון היא ברמה של 4 ומעלה מתוך 5 אפשריות. הקביעה תעשה על פי מסמך בדיקה עדכנית של פיזיותרפיסט, או ניירולוג ילדים, או חפא שיקום ילדים.

קביעת זכאות לפי דרגות תפקוד

- דרגה 1 = תפקוד מתאים לבני גילו;
- דרגה 2 = מתנייד/ת עם מוגבלות;

המוסד לביטוח לאומי – מינהל גמלאות
הלשכה הרפואית

דרגה 3 = מתנייד/ת רק בהשגחה של אדם אחר;
דרגה 4 = זקוק לעזרת מכשיר לא קבוע לצורך ניידות (למשל הליכון);
דרגה 5 = העדר תפקוד לחלוטין של הגף (בעל יכולת מוגבלת ביותר לבצע אפילו פעולות פשוטות,
בהשוואה לבני גילו, זקוק לסיוע מלא)

יודגש כי כאשר מדובר בילדים עם חוסר תפקוד מלא בגף אחד:

1. הבחינה לחוסר תפקוד מלא של גף אחד תיעשה בהשוואה לבני גילו.
  2. יש להשתדל לקבוע זכאות ללא נוכחות על פי מסמכים, במידה ולא ניתן לקבוע, יש לזמן את הילד לוועדה.
  3. הזכאות תקבע לתקופה זמנית או קבועה על פי שיקול דעתו של חפא הוועדה.
- **תקופת הזכאות להעדר/ חוסר תפקוד מלא של גף אחד:**
    - ניתן לאשר זכאות מגיל 90 יום ועד גיל 18.
    - ניתן לאשר עד שנה רטרואקטיבית אך ולא לפני תחולת התיקון- 1.08.2023.

הטפסים, המערכת ואתר האינטרנט עודכנו בהתאם.

רשימת תפוצה

חפאים מחוזיים, פרום ילד נכה
חפאי הילדים בוועדות
מנהלי מחלקות ילד נכה בסניפים
פקידי תביעות ילד נכה סניפים
מנהלי מחלקות וועדות בסניפים

תקנות הביטוח הלאומי (ילד נכה) (תיקון), התשפ"ג-2023

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 221 ו-222(ג) ו-400 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
התשנ"ה-1995' (להלן – החוק), לאחר שנועצתי במועצת המוסד לפי סעיף 12 לחוק
ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1.	בתקנות הביטוח הלאומי (ילד נכה), התש"ע-2010' (להלן – התקנות העיקריות), בתקנה 2 –	תיקון תקנה 2
	(1) בפסקה (ו1ג), במקום "ו(ב) יבוא" יבוא "ו(ב) ו(ג)"; (2) בפסקה (ו2ב), במקום "ו(ב) יבוא" יבוא "ו(ב) ו(ג)".	
2.	בתוספת הראשונה לתקנות העיקריות, בפרט (ו), בסופו יבוא: "ג) בשל חוסר תפקוד מלא של גף אחד או בשל העדר גף אחד."	תיקון התוספת הראשונה
3.	תחילתן של תקנות אלה באחד בחודש שלאחר פרסומן, והן יחולו על גמלה המשתלמת ממועד תחילתן ואילך.	תחילה ותחילה

ה' באב התשפ"ג (23 ביולי 2023)
(חמ 2146-3)

יואב בן צור
שר העבודה

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

² ק"ת התש"ע, עמ' 810; התשפ"ב, עמ' 3298.